

Discussiebijeenkomst

De verschillen tussen conventioneel en forensisch onderzoek op financieel terrein

Amsterdam, 29 maart 2023

Agenda

- Conventionele en forensische wetenschappen
- Saunders' Research Onion
- Onderzoeksfilosofie en –methodologie
- Betrouwbaarheid
- Hypocognition
- Samenvatting

Kern van betoog

- Conventionele en forensische wetenschappen staan qua onderzoeksmethodieken lijnrecht tegenover elkaar
- Consequenties hiervan zijn:
 - Geen inzicht in problematiek bij uitvoering van forensisch onderzoek o.b.v. conventionele methodiek
 - Bij CDD: geen inzicht in risicovolle cliënten en ongebruikelijke transacties
 - Bij financieel economische criminaliteit: geen inzicht in feiten, omstandigheden en daders, en geen crimineel vermogen kunnen ontnemen
 - Schijnzekerheid
 - Foute besluitvorming

Een stap terug in de tijd

- In het verre verleden waren natuurverschijnselen en godsdiensten van grote invloed op onze inzichten op onze maatschappij
- Gedurende de eeuwen weinig experimenten
- 17e eeuw – begin van wetenschappelijke revolutie
- Twee belangrijke richtingen:
 1. **Platonic-Pythagorean tradition** – de overtuiging dat de kosmos geconstrueerd is volgens de principes van wiskundige orde
 2. **Mechanical philosophy** – de natuur wordt gezien als één grote machine
- Revolutie leidt tot ingrijpende veranderingen in de inzichten in natuurwetenschappen (natuurkunde, wiskunde, scheikunde, biologie, sterrenkunde etc.)
- Gaandeweg mechanisering van het wereldbeeld

Opkomst sociale wetenschappen

- Vanaf 18e eeuw differentiatie van natuurwetenschappen naar sociale wetenschappen
- Mens in zijn sociale omgeving komt centraal te staan
- In volgende eeuwen verdere professionalisering van sociale wetenschappen
- Theoriegericht onderzoek staat in eerste instantie centraal, maar daarna komt aandacht voor praktijkgericht onderzoek
- Waarnemingen / experimenten geschieden niet langer alleen met instrumenten, maar nu ook door de onderzoekers zelf

Conventionele en forensische wetenschappen

- Conventionele wetenschap – reguliere wetenschap (natuurkunde, scheikunde, sterrenkunde, economie, psychologie, sociologie etc.)
- Forensische wetenschap – specialisatie van conventionele wetenschap (forensische psychiatrie, - accountancy, onderzoek van DNA, drugs, etc.)
- Beide wetenschappen bestaan uit:
 - Natuurwetenschappen
 - Sociale wetenschappen
- Beide wetenschappen zijn gericht op empirische waarheidsvinding:
 - Conventionele wetenschap – waarheidsvinding in de wetenschap
 - Forensische wetenschap – waarheidsvinding in de rechtspleging

Conventionele wetenschap

- Conventionele wetenschap:
 - **Structuren en relaties** te ontdekken tussen objecten
 - Door ze in te delen in **klassen**
 - De juistheid van deze generalisaties toetsen door het doen van voorspellingen ten aanzien van het gedrag van groepen en klassen in verleden, heden en toekomst
- Gericht op **categorisatie en kwantificering**:
 - Samenhang tussen de olie- en gasprijzen en inflatie, huizenprijzen of ontslagen
 - Financieel-economische ontwikkeling van bedrijf, regio of land
 - Onderverdeling van bevolking naar leeftijd, inkomen, geslacht, etc.

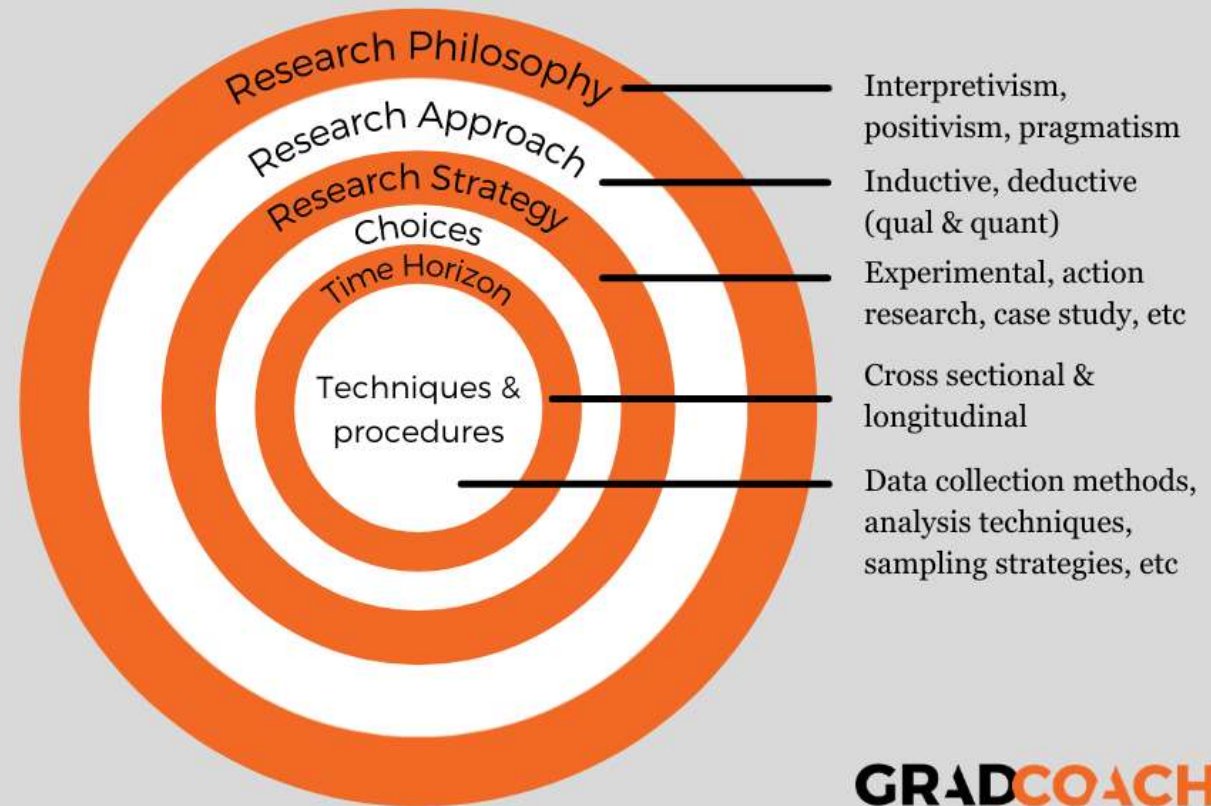
Forensische wetenschap

- Twee typen forensische wetenschap:
 1. Gericht op **categorisatie en kwantificering**:
 - Samenstelling van drugs, explosieven, gif, etc.
 - Comorbiditeit van psychiatrische stoornissen
 - Bepaling van leeftijd of geslacht a.d.h.v. menselijk skelet
 2. Gericht op **individualisatie van object of individu**:
 - Mes of vuurwapen gebruikt bij moord
 - DNA uit sperma, bloed of speeksel of vingerafdrukken van verdachte
 - Betrokkenheid bij financiële criminaliteit, hacken, geweld of inbraak
- Forensische wetenschap vaak geconfronteerd met niet-repliceerbare gebeurtenissen en ad hoc vraagstellingen

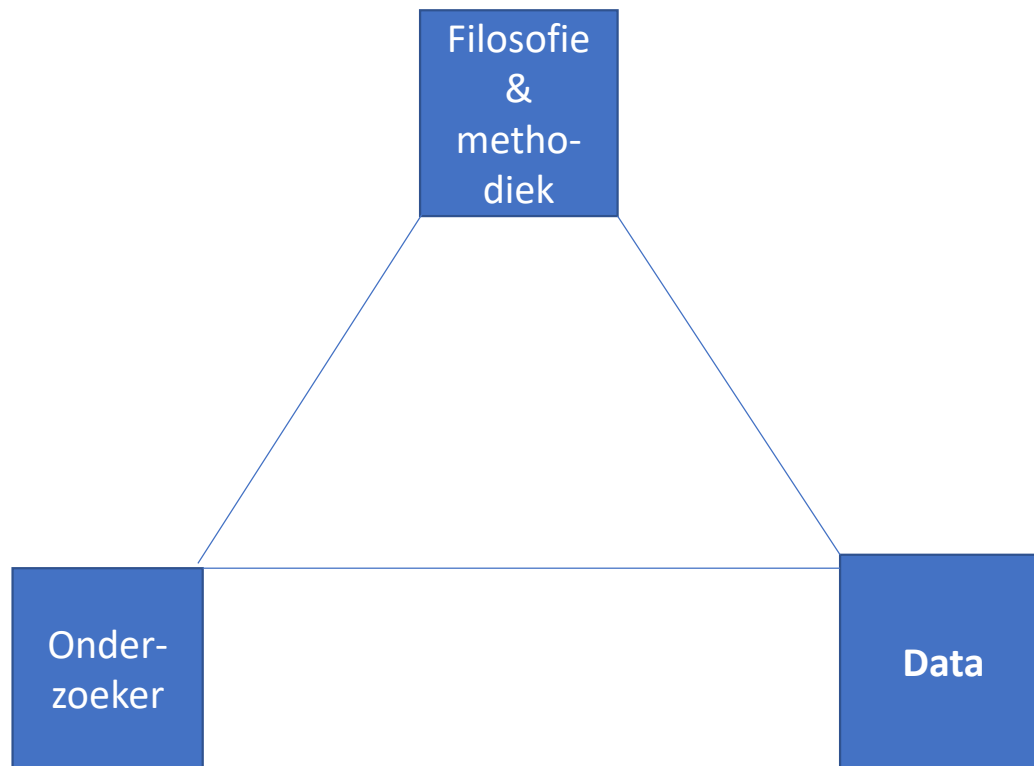
Wetenschap en onderzoek

- Relevante onderzoeksbegrippen:
 - Onderzoeksfilosofie
 - Onderzoeksstrategie
 - Onderzoeksmethodiek
 - Onderzoekstechniek
 - Onderzoeksrichting
 - Onderzoeksperiode
 - Onderzoeksobjecten
 - Onderzoekssubjecten

Saunders' (2007) Research Onion

Onderzoeksdriehoek

Onderzoeksfilosofie

- De houding waarmee de onderzoeker en zijn opdrachtgever naar de wereld en het onderzoek kijken
- Twee polaire stromingen:
 - **Objectivisme** – oorsprong in natuurwetenschappen
 - **Subjectivisme** – oorsprong in sociale wetenschappen
- De onderzoeksfilosofie omvat:
 - Het doel en afbakening
 - De aannames en vertrekpunten
 - De kwaliteitseisen:
 - De interne en externe validiteit
 - Bruikbaarheid
 - Reikwijdte
 - Diepgang

Onderzoeksdomeinen

Onderzoeksfilosofie onderverdeeld in vijf domeinen:

Domein	Subjectivisme	Objectivisme
Wereldbeeld		
Mensbeeld		
Epistemologie		
Ontologie		
Methodologie		

Wereld- en mensbeeld

- **Wereldbeeld** - waarnemingen en opvattingen over de aard van de werkelijkheid
- Stromingen:
 - **Mechanicisme** - filosofisch standpunt dat onze wereld één grote machine is, waarbinnen wij als mens een schakeltje zijn in vastliggende processen
 - **Organicisme** - standpunt dat stelt dat het universum en zijn verschillende delen als een levend organisme moeten worden beschouwd
- **Mensbeeld** - filosofische, levensbeschouwelijke en/of religieuze overtuigingen
- Stromingen:
 - **Determinisme** – standpunt dat de mens een onveranderlijke schakel is in vastliggende structuren en processen
 - **Voluntarisme** – standpunt dat de mens een vrije wil heeft en zelf zijn lot bepaalt

Epistemologie

- Filosofische discipline die de herkomst en betrouwbaarheid van onze kennis onderzoekt
- Twee stromingen:
 - **Positivism**e - de natuurwetenschap, de zintuigelijke waarneming, de deductieve redeneervorm en het zoeken naar wetmatigheden zijn bepalend
 - **Interpretivism**e – de sociale wetenschap, menselijke rede, de inductieve redeneervorm en het zoeken naar unieke en contextgebonden sociale verschijnselen

Ontologie

- Filosofische discipline die zich richt op de fundamentele eigenschappen en verschillende verschijningsvormen van de werkelijkheid
- Stromingen
 - **Realisme** - de werkelijkheid bestaat onafhankelijk van de menselijke waarneming
 - **Nominalisme** - de menselijke waarneming en ordening van de werkelijkheid

Methodologie

- De discipline die zich bezighoudt met reflectie op de kwaliteit van wetenschappelijk onderzoek en de resultaten die het oplevert
- Stromingen:
 - **Nomothetisch** - het onderkennen van wetmatigheden in een grote groep onderzoeksobjecten
 - **Idiografisch** - het identificeren van een uniek object

Samenhang stromingen

Domein	Subjectivisme	Objectivisme
Wereldbeeld	Organicisme	Mechanicisme
Mensbeeld	Voluntarisme	Determinisme
Epistemologie	Interpretivisme	Positivisme
Ontologie	Nominalisme	Realisme
Methodologie	Idiografisch	Nomothetisch

Tussentijdse recapitulatie

- Onderzoek gericht op **categorisatie – objectivisme**
- Onderzoek gericht op **individualisatie - subjectivisme**
- Verschillende onderzoeksdoelstellingen met contraire filosofieën en methodieken

Toegesplitst op financieel economische criminaliteit

- Onderzoek naar financieel economische criminaliteit is sociaal wetenschappelijk van aard:
 - Gericht op gedrag en handelen van individuen
 - Onderzoek uitgevoerd door onderzoekers
 - Onderzoeksmethodiek – met name subjectivisme
 - het zoeken naar unieke en contextgebonden sociale verschijnselen en niet naar wetmatigheden
 - het identificeren van een uniek object en niet het onderkennen van wetmatigheden in een grote groep onderzoeksobjecten

Conflicten en tendenties

- Bij de meeste typen onderzoeken:
 - Conflicterende belangen
 - Conflicterende data
 - Conflicterende criteria
- Onderzoeker moet zich bewust zijn van:
 - Potentiële conflicten
 - Belangen van de betrokken partijen
 - De mogelijke tendenties van de gegevensverstrekkers
- Tendentie:
 - De mogelijke '*kleuring*' van de data
 - Gebrek aan neutraliteit

Betrouwbaarheid

- Volledigheid
- Juistheid
- Tijdigheid
- Twee typen fouten:
 - **Omissiefouten** - gegevens over relevante gebeurtenissen die hebben plaatsgevonden, maar die buiten het onderzoek worden gelaten (**onvolledig**)
 - **Commissiefouten** – gegevens die ten onrechte aan het onderzoek worden toegevoegd, maar die buiten het onderzoek hadden moeten worden gelaten (**onjuist**)

Juistheid en volledigheid

- Onderzoek naar juistheid of volledigheid is afhankelijk van het doel en tendenties
 - **Juistheid:** stemt hetgeen gepresenteerd wordt overeen met de werkelijkheid?
 - **Volledigheid:** is dit alles?

Onderzoek naar juistheid

- Onderzoek naar object
 - Administratief onderzoek gericht op documenten
 - Inhoud
 - Context
 - Formele en materiële aspecten van object
 - Kwalitatief van aard
 - Technisch onderzoek gericht op eigenschappen / kenmerken

Onderzoek naar volledigheid

- Onderzoek naar groep van objecten
 - Technisch onderzoek naar mate van homogeniteit / uniformiteit
 - Administratief onderzoek
 - Gericht op ontbrekende elementen (*'unknowns'*)
 - Relaties / verbanden
 - Kwantitatief van aard

Conventioneel vs forensisch onderzoek

- Onderzoek van de omzet van een café
 - Conventioneel onderzoek naar de financiën van het café
 - Omzet - volledigheid
 - Kosten - juistheid
 - Forensisch onderzoek naar witwassen in het café
 - Omzet - juistheid
 - Kosten - volledigheid

WYLFIWYF-principle

- ‘What You Look For Is What You Find-principle’ (WYLFIWYF-principle)
- ‘What You Find Is What You Fix’-principle (WYFIWYF-principle)

- De kennis en ervaring van de onderzoeker blijken invloed te hebben op:
 - Hoe het onderzoek (niet) aangepakt gaat worden
 - Welke gegevens (niet) in het onderzoek betrokken gaan worden
 - Wat (niet) de uiteindelijke resultaten zullen zijn die uit dit onderzoek zullen komen
 - Wat (niet) met de resultaten van het onderzoek gedaan zal worden

Hypocognition

- Het niet kunnen onderkennen wat je niet weet
- Wu en Dunning onderkennen:
 1. 'Failures to recognize instances of a concept'
 2. 'Crude, fragmentary or diffuse conscious of it'
 3. 'Failure to differentiate instances of a concept from those of other concepts'
 4. 'Diminished memory'
- Indien professionals de kennis en ervaring op een specifiek deel-terrein ontberen, zij de fout maken het probleem op basis van hun eigen inzichten te benaderen in plaats van de juiste experts erbij te halen

Samenvatting

- Conventionele en forensische (identificatie)onderzoek zijn contrair
- Het hanteren van incorrecte filosofie en methodologie leidt tot:
 - Incorrecte focus
 - Incorrecte aanpak
 - Incorrecte resultaten
 - Incorrecte beslissingen

Stellingen

- Een onderzoeker weet intuïtief wel wat hij moet doen
- Het is makkelijker te beargumenteren dat iets klopt dan dat iets niet klopt